

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžf/65/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200489
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200489.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a zo sudcov Mgr. Petra Melichera a JUDr. Jozefa Hargaša v právnej veci žalobcu DS service, s. r. o., IČO: 36 842 303, so sídlom Kopčianska 10, Bratislava, zastúpeného: JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom, so sídlom Masarykova 13, Prešov, proti žalovanému Daňovému úradu Prešov, so sídlom Hviezdoslavova 7, Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - oznámenia o zamietnutí odvolania č. 333820/2015 zo dňa 23. apríla 2015, v konaní o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/20/2015-30 zo dňa 29. apríla 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 3S/20/2015-3 zo dňa 29. apríla 2016 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného - oznámenie o zamietnutí odvolania zo dňa 23. apríla 2015, č. 333820/2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 140 € na účet jeho právneho zástupcu, do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol. Žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného - oznámenia o zamietnutí odvolania č. 333820/2015 zo dňa 23. apríla 2015, ktorým bolo odvolanie žalobcu zamietnuté ako neprípustné podľa § 72 ods. 8 písm. a/ zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 563/2009 Z.z.“), keďže bolo podané po určenej lehote 15 dní odo doručenia rozhodnutia.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že z ustanovenia § 31 ods. 3 § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z.

vyplýva, že ide o fikciu doručenia nastávajúcu v posledný deň 15-dňovej lehoty od uloženia písomnosti na pošte, pričom účinky doručenia nastávajú aj v prípade, že sa právnická osoba o doručení nedozvedela. Ide o lehotu stanovenú zákonom, aby bolo nepochybné, od ktorého dňa sa počítajú ďalšie lehoty, a nie o procesnú lehotu, v ktorej má daňový subjekt právo alebo povinnosť niečo konať. V tomto prípade sa neuplatní postup podľa § 27 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. Napriek tomu, že si žalobca napadnuté rozhodnutie aj reálne prevzal, táto skutočnosť už nemá na vzniknutú fikciu doručenia žiadny vplyv, keďže zákonodarca výnimky z takejto fikcie neustanovil.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. V dôvodoch uviedol, že deň doručenia je rozhodujúci pre začiatok plynutia lehoty na podanie odvolania, ktorej nespĺnenie by pre adresáta mohlo byť spojené s právnou ujmom. Deň doručenia musí byť tak adresátovi, ako aj odosielateľovi nepochybne zrejмый. Doručenia neobsahuje žiadne poučenie o možnosti fikcie doručenia, viažucej sa na deň uloženia zásielky. Doručenia sa adresátovi nevydáva, ale vracia sa odosielateľovi písomnosti. Podľa názoru žalobca, absencia o možnosti nástupu fikcie doručenia podľa § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. a jej zásadom dopade na plynutie 15-dňovej lehoty na podanie odvolania od doručenia je vážnym zásahom do práv daňového subjektu. Poukázal tiež na to, že doručenia nie je dokladom, ktorý by adresátovi zostal v dispozícii po prevzatí doručenej písomnosti a podľa ktorého by adresát neskôr vedel zistiť deň uloženia. V podanom odvolaní žalobca ďalej poukazoval na jednotlivé dátumy doručovania, uloženia a prevzatia zásielky.

Žalovaný v podanom vyjadrení navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozsudok krajského súdu potvrdil. V dôvodoch poukázal na ustanovenie § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/22-31/2014 zo dňa 19. mája 2015. Uviedol, že fikcia doručenia vzniká posledný deň 15-dňovej lehoty od uloženia na pošte. Prípadné neskoršie reálne prevzatie písomnosti nemá na už vzniknutú fikciu doručenia žiadny vplyv, keďže zákonodarca výnimky z tejto fikcie doručenia nestanovil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní pred jeho vyhlásením, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 3 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Predmetom súdneho prieskumu v danom prípade bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného - oznámenia o zamietnutí odvolania č. 333820/2015 zo dňa 23. apríla 2015, ktorým bolo odvolanie žalobcu zamietnuté ako neprípustné podľa § 72 ods. 2 písm. a/ zákona č. 563/2009 Z.z.

Podľa čl. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Princíp legality (zákonnosti) zakotvený v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky znamená, že viazanosť štátu právom sa musí uplatňovať jednak v oblasti viazanosti štátu ústavou, ústavnými zákonmi a zákonmi ako aj v oblastiach ich vykonávania orgánmi štátnej správy, ktoré musia zásadne postupovať len na základe zákonov a v ich medziach.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti poukazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na tú skutočnosť, že je povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci svojou činnosťou naplňať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je i právna istota, a s princípom právnej istoty v rozhodovacej činnosti súdov korešponduje potom i zásada rozhodovania súdov v obdobných veciach rovnakým spôsobom.

Uvedená zásada je pre oblasť správneho súdnictva legislatívne zakotvená prostredníctvom ustanovenia §

250ja ods. 7 O.s.p., podľa ktorého: „Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie“.

Na základe citovaného ustanovenia odkazuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na svoj rozsudok sp. zn. 3Sžf/29/2016, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza :

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. (Správny súdny poriadok), účinného od 1. júla 2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Podľa § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. písomnosti, ktoré sú určené do vlastných rúk právnickej osobe, je oprávnená prijímať osoba, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby, alebo osoba, ktorá je ňou poverená na prijímanie takýchto písomností. Ak nebola v mieste doručenia osoba oprávnená prijímať písomnosti zastihnutá, upovedomí ju doručovateľ vhodným spôsobom, že písomnosť príde doručiť znovu v určený deň a hodinu. Ak bude nový pokus o doručenie bezvýsledný, uloží doručovateľ písomnosť na pošte a právnickú osobu o tom vhodným spôsobom vyzoomie. Ak si nevyzdvihne právnická osoba písomnosť do 15 dní od jej uloženia, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa právnická osoba o uložení nedozvedela.

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv fyzických a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide. Najvyšší súd Slovenskej republiky pri skúmaní dôvodnosti námietky žalobcu z obsahu administratívneho spisu zistil, že prvostupňový správny orgán vydal dňa 13. marca 2015 rozhodnutie č. 43741/2015, ktoré si žalobca prevzal dňa 7. apríla 2015. Žalobca podal odvolanie dňa 21. apríla 2015. Žalovaný postupoval podľa § 31 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. a zásielku považoval za doručení dňom 4. apríla 2015, a preto bol posledným dňom na podanie odvolanie 20. apríla 2015. Žalobca si však fakticky zásielku prevzal dňa 7. apríla 2015, o čom svedčí jeho podpis na doručení. Správnomu orgánu sa teda zásielka s prvostupňovým správnym rozhodnutím nikdy nevrátila ako nedoručená. Doručení súčasne obsahuje údaj o reálnom doručení písomnosti v priebehu plynutia odbernej lehoty, a to dňa 7. apríla 2015 s podpisom žalobcu.

Prvostupňový správny orgán bol toho názoru, že na doručení zásielky žalobcovi je nutné aplikovať fikciu doručenia, a teda zásielku považoval za doručení dňom 4. apríla 2015, na základe čoho mal za to, že žalobca podal odvolanie oneskorene.

Právna úprava doručovania písomností správnym orgánom účastníkom konania je upravená v ustanovení § 31 zákona č. 563/2009 Z.z.

Zásadnou právnou otázkou v konaní je vzájomný vzťah ustanovenia o doručovaní písomnosti do vlastných rúk (reálne prevzatie zásielky adresátom) k ustanoveniu o náhradnom doručení zásielky (fikcia doručenia).

Ustanovenie o náhradnom doručovaní je iba systematickým doplnkom aplikácie ustanovení o reálnom doručení.

K aplikácii ustanovení náhradného doručenia môže dôjsť iba v prípade, že nedošlo k reálnemu doručení. Doručení je skutkovou otázkou. V danom prípade doručení, a to náhradné doručení a aj reálne doručení preukazuje jedna a tá istá doručení. Z doručení je zrejmé, že došlo ku konkurencii

spôsobov doručovania zásielky tým, že v priebehu odbernej lehoty si adresát zásielku reálne prevzal. Pokiaľ doručienka, z ktorej správny orgán vychádza preukazuje súčasne reálne doručenie, správny orgán už skutočnosti týkajúcej sa náhradného doručenia neskúma. Náhradné doručenie je iba subsidiárnym prostriedkom doručovania písomností, jeho okolnosti musia byť vždy riadne preukázané, spravidla vyžaduje ďalšie dokazovanie. Uprednostnenie náhradného doručenia na základe toho istého dôkazného prostriedku nemožno považovať za ústavne konformné podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy v spojení s čl. 46 ods. 2 Ústavy SR. V tejto súvislosti najvyšší súd reflektuje rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR, a to nález II. ÚS 65/2010-49.

Doručenka v tomto prípade preukazuje, že došlo k faktickému prevzatiu zásielky žalobcom. Uplatnenie inštitútu fikcie doručenia by vyžadovalo ďalšie dokazovanie, napr. či došlo k oznámeniu o ďalšom osobnom doručení a pod. V prípade, že adresát zásielky, v tomto prípade žalobca, si zásielku osobne prevezme na pošte, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia. Takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dodáva, že judikatúra najvyššieho súdu nebola vo veci uplatnenia fikcie doručenia v zmysle § 24 ods. 2 Správneho poriadku jednotná. Napríklad ešte v rozhodnutí sp. zn. 10Sžd/20/2011 zo dňa 25. apríla 2012 senát najvyššieho súdu uviedol, že ak sú splnené všetky zákonom stanovené podmienky, považuje sa posledný deň trojdňovej lehoty uloženia zásielky za deň jej doručenia a to aj v prípade, že sa adresát o uložení zásielky nedozvedel, príp. sa o uložení dozvedel, ale si ju vyzdvihol až po uplynutí tejto trojdňovej lehoty. Z posledných rozhodnutí najvyššieho súdu napr. sp. zn. 3Sžp/6/2013 zo dňa 17. septembra 2013, 4Sžo/67/2014 zo dňa 6. októbra 2015, 4Sžo/85/2015 zo dňa 1. marca 2016, 3Sžo/101/2015 zo dňa 30. marca 2016, 6Sžo/81/2015 zo dňa 25. januára 2017, 3Sžo/27/2016 zo dňa 18. októbra 2017 je možné aj v tejto otázke konštatovať určitý názorový posun odvolacích senátov, keďže i uvedené rozhodnutia odôvodňujú prednosť faktického doručenia zásielky pred fiktívnym s akcentom na princíp právnej istoty. Najvyšší súd SR v súlade s citovanými právnymi predpismi, ako aj v súlade s najnovšou judikatúrou Najvyššieho súdu SR konštatuje, že zásielka obsahujúca prvostupňové rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 43741/2015 zo dňa 13. marca 2015 bola žalobcovi doručená dňa 7. apríla 2015, a teda zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania začala žalobcovi plynúť dňa 8. apríla 2015, posledný deň tejto lehoty pripadol na 22. apríla 2015. Žalobca podal odvolanie dňa 21. apríla 2015, teda v zákonom stanovenej lehote. Prvostupňové rozhodnutie č. 43741/2015 zo dňa 13. marca 2015 doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť, keďže žalobca sa proti nemu v zákonnej lehote odvolal. Správny orgán má povinnosť o podanom odvolaní žalobcu zo dňa 21. apríla 2015 konať a rozhodnúť.

Podľa ustálenej judikatúry nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 37/95, II. ÚS 50/01, I. ÚS 52/02, III. ÚS 183/2003, I. ÚS 354/08) a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/29/2010 alebo sp. zn. 5Sžp/5/2011) môžu byť predmetom preskúmania súdom aj rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú formálne náležitosti, ak sa dotýkajú alebo ak sa môžu dotknúť práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb. Súdna prax ustálila, že rozhodnutím správneho orgánu je každé rozhodnutie, ktorým sa zakladajú, menia, rušia alebo ktorým môžu byť priamo dotknuté práva a povinnosti právnických a fyzických osôb. Za spôsobilý predmet súdneho prieskumu sa považujú aj listy s charakterom rozhodnutia vydané príslušným orgánom verejnej správy.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania. Trovy pozostávajú zo zaplatených súdnych poplatkov za žaloba a odvolanie v celkovej výške 140,- €. Trovy právneho zastúpenia si žalobca v zmysle § 151 ods. 1, 2 O.s.p. nevyčísľil, preto mu súd ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.